

AUTORSKO PRAVO
I DIGITALNO
OKRUŽENJE

7. listopada 2021.

KNJIŽNICE
DIGITALNOG DOBA I
AUTORSKO PRAVO

Jelena Cvrković, stručna suradnica
savjetnica

ENGAGE

EXPLORE

EXPLAIN

APPLY

SHARE

REFLECT

EXTEND

AUTORSKO PRAVO I WEB

- distribucija informacija putem weba postaje sve pouzdanija
- neriješena pitanja autoskopravne zaštite
- elektronske publikacije lako dostupne i mogu se umnožavati, što je ZAKONOM O AUTORSKIM PRAVIMA isključivo pravo nositelja autorskih prava
- izdavači su odlučili elektronske publikacije NE PRODAVAVATI, nego PRODAJU MOGUĆNOST PRISTUPA SERVERIMA na kojima se one čuvaju

ENGAGE

EXPLORE

EXPLAIN

APPLY

SHARE

REFLECT

EXTEND

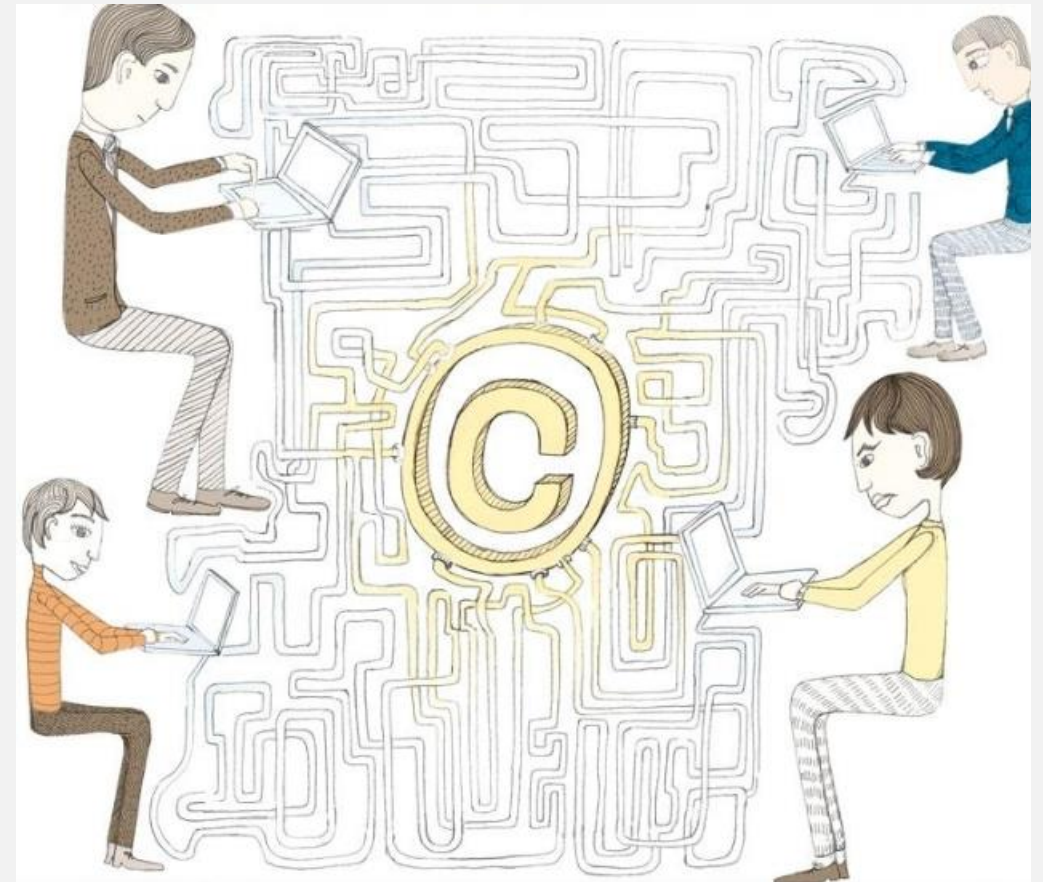
EBLIDA (European libraries and challenges of e-publishing),

2012

- ponudila je strategiju autorskopravne zaštite za elektronsku knjigu
- tekst na webu štiti se autorskim pravom isto kao i svako tiskano djelo
- digitalne slike i grafički prikazi - prema uvjetima clikc-warp licence

DANAS

- se nude besplatna nezaštićena djela pod nazivom shareware ili freeware
- fotografska djela i slike - zaštićeni kao umjetnička djela (potrebno je uz korištenu sliku i fotografiju navesti ime autora ili izvor s kojeg je preuzeta)
- za dizajnere web stranica knjižnica važno je poznavati pravne norme o korištenju slika korica i ovitaka knjiga jer su zaštićeni autorskim pravom

ENGAGE

EXPLORE

EXPLAIN

APPLY

SHARE

REFLECT

EXTEND

Autorsko pravo i Google

- knjige na Googleu dizajnirane su tako da su dostupne za sve vrste uređaja
- mišljenja su - GOOGLE UGROŽAVA AUTORSKO PRAVO
- digitalizacija građe sveučilišnih knjižnica
- nažalost za većinu nije tražena dozvola od autora

Autorskoppravna zaštita baza podataka

- EU donijela odluku od pravnoj zaštiti baza podataka 1996. godine
- navedeni zakonski okvir ugrađen je i u Zakon o autorskim pravima RH
- autorsko pravo proizvođača baza podataka traje 15 godina od prvog objavljivanja podataka u bazama

AUTORSKO PRAVO

Autorsko pravo i računalni programi

- u 20. stoljeću potreba za pravnom zaštitom računalnih programa
- pravna zaštita donesena je na osnovi Zakona o autorskom pravu
- Zakonska zaštita računalnih programa usvojena je 1991. godine na razini EU
- računalni program koristi se na temelju LICENCE
- autor računalnog programa nositelj je autorskog prava

- knjižnicama je dopušteno OGRANIČENO REPRODUCIRANJE RAČUNALNIH PROGRAMA koji su u njihovom vlasništvu

- knjižničar u knjižnici, može tijekom radnog vremena kreirati računalni program za potrebe poslovanja knjižnice - **AUTOR OVOG RAČUNALNOG PROGRAMA ZADRŽAVA AUTORSKO PRAVO BEZ OGRANIČENJA**

Zaštita autorskog djela

- razvoj tehnologije zahtijeva stalno prilagođavanje pravnog sustava
- osnivač i vlasnik tvrtke Apple, Steve Jobs (1955. - 2011.) prvi je osmislio naplaćivanje prijema glazbe pomoću novih digitalnih uređaja - te dao podršku cijeloj glazbenoj industriji
- kada određenom djelu dodjeljuje se COPYRIGHT, traži se mišljenje stručnjaka za intelektualno vlasništvo
- patenti i industrijski dizajn dio su Zakona o autorskom i srodnim pravima

- djela koja su objavljena proslje 1977. godine copyright traje za vrijeme autorova života i poslije njegove smrti još 70 godina

- Copyright traje između 95 i 120 godina, ovisno o datumu objavljivanja djela:

* za djelo urađeno prema narudžbi

* za djelo urađeno kao dio radne obveze

* za djelo objavljeno anonimno ili pod pseudonimom

Zaključak

- dio prava koji regulira zaštitu i interese autora i njegovog djela naziva se autorsko pravo
- autorsko pravo odnosi se na područje književnosti znanosti i umjetnosti, industrijskog dizajna, tehničkih izuma, te патената
- autorsko pravo jedno je od osnovnih ljudskih prava i izjednačava se s pravom na slobodu izražavanja
- autorsko pravo podrazumijeva sljedeća prava: moralna prava, imovinska prava i druga prava
- autorsko pravo - pojam koji koriste kontinentalno-europski pravni sustav, dok anglosaksonski pravni sustavi koriste naziv copyright

- razlika između autorskog prava i copyrighta: AUTORSKO PRAVO odnosi se na vlastita prava autora, dok copyright se ograničava na autorsko djelo
- autor može zastupanje i zaštitu svojih autorskih prava prepustiti agenciji ili udruzi za zajedničko zastupanje i zaštitu autorskih prava - KOLEKTIVNO AUTORSKO PRAVO
- tijekom pandemije - kršenje autorskih prava
- školske knjižnice više su bile povezane s eLektrom radi populariziranja čitanja u digitalnom obliku
- mi knjižničari - dužni smo educirati svoje krosnike o zaštiti autorskih prava

Literatura:

Gliha, Igor. 2006. "Prava na autorskim djelima nastalim u radnom odnosu i po narudžbi." U Zbornik PFZ, 56, (Posebni broj), uredio D. Hrabar, 791–836. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Henneberg, Ivan. 2001. Autorsko pravo. Zagreb: Informator.

Horvat, Aleksandra, i Živković, Daniela. 2009. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada

